

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว

นางจันทนา กรุณทอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

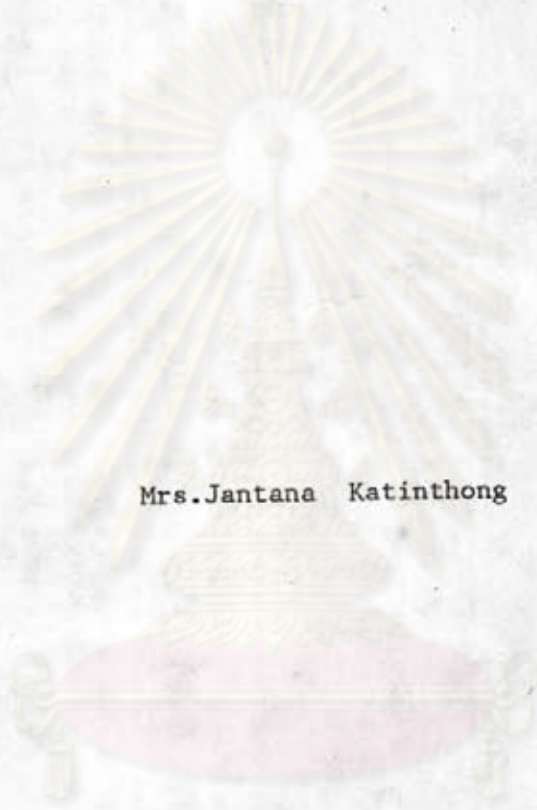
ISBN 974-576-396-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015422

I10301495

THE FEASIBILITY OF A CAREER LIBRARY IN
SECONDARY SCHOOLS, EDUCATIONAL REGION 5
IN THE OPINIONS OF ADMINISTRATORS, LIBRARIANS
AND GUIDANCE TEACHERS

Mrs. Jantana Katinthong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-396-9

จันทนา กรินทร์ทอง : ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา ๕ ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว (THE
FEASIBILITY OF A CAREER LIBRARY IN SECONDARY SCHOOLS, EDUCATIONAL
REGION 5 IN THE OPINIONS OF ADMINISTRATORS, LIBRARIANS AND
GUIDANCE TEACHERS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์, 193 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสำรวจสภาพและความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและงานแนะแนว
ในการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพ ความเป็นไปได้ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๕

ผลการวิจัยพบว่า การจัดเก็บวัสดุตีพิมพ์เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาด้วย
ตนเอง เป็นบริการสนเทศด้านอาชีพที่ครูแนะแนวและครูบรรณารักษ์จัดทำเป็นอันดับแรก โดยวัสดุที่ทั้ง 2
ฝ่าย จัดเก็บนั้นไม่ซ้ำซ้อนกัน ปริมาณวัสดุที่มีในงานแนะแนวมีมากกว่าในห้องสมุดโรงเรียน เพราะงาน
แนะแนว เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดบริการสนเทศด้านอาชีพในโรงเรียน แต่การจัดเก็บยังขาด
ระบบที่ทำให้ เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เหมือนกับห้องสมุดทั่วไป สำหรับความร่วมมือกันระหว่างงานแนะแนวและ
ห้องสมุดโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการ
จัดตั้งห้องสมุดอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านงบประมาณ เป็นปัญหาในระดับมาก อย่างไรก็ตาม
ความโรงเรียนทุกขนาดคือ ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ล้วนต้องการให้จัดตั้งห้องสมุดอาชีพขึ้นในโรงเรียน เพื่อ
รับผิดชอบโดยตรงในการจัดและให้บริการสารนิเทศด้านอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนว เหตุผลที่ตั้งไว้

ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถสรุป เป็นแนวทางในการดำเนินงานและการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาได้

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อนิติกร นิติกร นิติกร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา U: วิชา ส.....

JANTANA KATINTHONG : THE FEASIBILITY OF A CAREER LIBRARY IN
SECONDARY SCHOOLS, EDUCATIONAL REGION 5 IN THE OPINIONS OF
ADMINISTRATORS, LIBRARIANS AND GUIDANCE TEACHERS. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. PRAPAVADEE SUEBSONTHI, Ph.D., 193 pp.

This study aims at surveying coordination among school libraries and school guidance offices in managing career information. Also, it studies the probability and problems expected in career library establishment in secondary schools, of the educational region 5.

Major findings are as follows ; the primary task undertaken by school teacher - librarians and school guidance teachers is collecting unoverlapped career - related materials. The number of materials gathered by the school guidance office appear to be more than that of the school library, since the school guidance office is responsible for providing career information services in school. However, it lacks the proper classification system that makes ease in accessibility. For the coordinated activities among these two offices, they are at moderate and low levels. Problems in career library establishment are moderately expected, except the finance issue which is considered more seriously. Secondary schools at all sizes mostly desire to have their career library to take direct care of career information services. This corresponds with the research assumption. Results from this study can be used as the guidelines in career library management and further establishment.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต Janana Katintong
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Prapavadee Suebsonthi

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเกื้อกูลและเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ แห่งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และสงเคราะห์ช่วยเหลือ ตลอดจนให้
กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กล่อมจิตต์ ทลายเวช รองศาสตราจารย์อัมพร
ทีชะระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ศรี ทิมมกิจจำรูญ ที่ได้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ควบคุมแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย
และอาจารย์สมบูรณ์ แกนตะเคียน ที่กรุณาให้แนวทางการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้าย ข้าพเจ้าขอกราบแทบเท้าคุณแม่วีรภังค์ ที ๆ ทุกคนในครอบครัวที่คอยห่วงใย
เอาธุระ และช่วยเหลือทั้งทางด้านกำลังใจ กำลังใจ และกำลังทรัพย์ จนข้าพเจ้าพบความสำเร็จ
ในที่สุด และความสำเร็จในครั้งนี้ข้าพเจ้ามุ่งหมายให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรชายคนโตของข้าพเจ้า
ที่เฝ้าคอยตามไฉนด้วยความรัก ความห่วงใย ตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และที่ลืมไม่ได้คือ
คุณชลิศ นุชสวัสดิ์ และภรรยา ที่รับพิมพ์วิทยานิพนธ์ได้เสร็จทันเวลาที่กำหนด

ส่วนที่เกี่ยวกับข้าพเจ้าในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ความอดทนในการทำงานที่ใช้เวลานานปี
จนสำเร็จด้วยความพยายามอย่างคอบเนื่อง และเกิดความตั้งใจว่าจะหาความรู้ด้านการวิจัยเพิ่มเติม
โดยศึกษาวิจัยในเรื่องอื่น ๆ ต่อไปเท่าที่ความสามารถและโอกาสจะอำนวย

นางจันทนา กรุณทอง

เมษายน 2532

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
รายการภาพประกอบ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
แนว เหตุผลในการวิจัย	5
ขอบ เขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
2. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทบาทของห้องสมุดที่มีต่อการจัดสารนิเทศตามอาชีพ	10
ห้องสมุดในประเทศสหรัฐอเมริกา	10
ห้องสมุดในประเทศอื่น ๆ	16
บทบาทของห้องสมุดในงานแนะแนวอาชีพของโรงเรียน	18
ห้องสมุดอาชีพ	19
ความหมายของห้องสมุดอาชีพ	20
วัตถุประสงค์ของห้องสมุดอาชีพ	20
ลักษณะของห้องสมุดอาชีพ	21
ประโยชน์ของห้องสมุดอาชีพ	22
ขั้นตอนการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ	23

สถานที่ตั้งของห้องสมุดอาชีวศึกษา	25
ขนาดและการจัดเนื้อที่ของห้องสมุดอาชีวศึกษา	28
บุคลากรของห้องสมุดอาชีวศึกษา	34
งานประจำในห้องสมุดอาชีวศึกษา	36
งานจัดหา	36
แหล่งเงิน เทศบาลอาชีวศึกษา	36
ลักษณะสารนิเทศที่ควรจัดเก็บ	37
การประเมินค่าสารนิเทศ	41
งานจัดเก็บ	42
ระบบการจัดเก็บสารนิเทศเทศบาลอาชีวศึกษา	42
การคัดสารนิเทศทิ้งและการทำหนังสือ	48
การซ่อมแซมและบำรุงรักษา	48
งานบริการ : ระบบการยืม-คืน	48
การจัดงบประมาณของห้องสมุดอาชีวศึกษา	49
การจัดบริการสารนิเทศเทศบาลอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
3 วิธีกำเนิงานวิจัย	54
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การทดสอบแบบสอบถาม	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ	65
ตำแหน่งปัจจุบันเกี่ยวกับผู้ตอบ	65
ประสบการณ์ (ปี) ในหน้าที่ปัจจุบัน	67
ระดับการศึกษาของผู้ตอบ	68
บุคลากรของงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน	69
สภาพความร่วมมือในการจัดการบริการสนเทศด้านอาชีพของครูแนะแนว และครูบรรณารักษ์	71
สภาพการจัดการบริการสนเทศด้านอาชีพ	71
การจัดการบริการสนเทศด้านอาชีพโดยครูแนะแนวและครูบรรณารักษ์ ...	75
บุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดการบริการสนเทศด้านอาชีพ	80
หน่วยงานหลักที่จัดการบริการสนเทศด้านอาชีพ	82
สถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์และวัสดุทัศนวัสดุเกี่ยวกับอาชีพ	84
ปริมาณวัสดุและข้อมูลอาชีพที่อยู่ในความรับผิดชอบของงานแนะแนว และห้องสมุดโรงเรียน	85
คุณภาพของวัสดุ และข้อมูลอาชีพในงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน .	88
การจัดเก็บวัสดุและข้อมูลอาชีพในงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน ..	89
ความร่วมมือระหว่างงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียนในการ จัดเก็บและบริการข้อมูลอาชีพ	91
ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ	94
ทัศนะของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนวเกี่ยวกับ ห้องสมุดอาชีพและการจัดตั้ง	94
ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ..	102
สถานที่และขนาด	102
การจัดเนื้อหาในห้องสมุดอาชีพ	104

การบริหารงาน	106
บุคลากร	108
งบประมาณ	110
การจัดหาและการจัดเก็บวัสดุที่เกี่ยวกับอาชีพ	113
บริการและกิจกรรม	115
ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ	118
อาคารสถานที่	118
บุคลากร	120
งบประมาณและปัญหาค่าอื่น ๆ	123
ความึกเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ	125
5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	133
สถานภาพของคู่มือแบบสอบถาม	134
สภาพและความร่วมมือในการจัดบริการสัน เหวศถานอาชีพของครูแนะแนว และครูบรรณารักษ์	134
ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ	141
ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ	145
การประมุกคผลการวิจัย	148
ข้อจำกัดในการวิจัย	153
แนวทางการวิจัยในอนาคต	153
บรรณานุกรม	155
ภาคผนวก	160
ก รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5	160
ข แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน	167
ค แบบสอบถามสำหรับครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว	168
ประวัติผู้เขียน	205

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	61
2	จำนวนผู้ตอบ จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน	62
3	โรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	63
4	ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบ	66
5	ประสบการณ์ในหน้าที่ปัจจุบัน จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบ	67
6	ระดับการศึกษาของผู้ตอบ จำแนกตามตำแหน่ง	68
7	บุคลากรของงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	70
8	สภาการจักษุบริการสนเทศนานาชาติ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	72
9	การจักษุบริการสนเทศนานาชาติโดยครูแนะแนวและครูบรรณารักษ์	78
10	บุคลากรผู้รับผิดชอบการจักษุบริการสนเทศนานาชาติ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	81
11	หน่วยงานหลักที่จักษุบริการสนเทศนานาชาติ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	82
12	หน่วยงานหลักที่จักษุบริการสนเทศนานาชาติ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	83
13	สถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์และสื่อทัศนวัสดุเกี่ยวกับอาชีพ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	84
14	ปริมาณวัสดุและข้อมูลอาชีพในควมรับผิดชอบของงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน	86
15	คุณภาพของวัสดุ และข้อมูลอาชีพที่มีในงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน	88
16	การจัดเก็บวัสดุและข้อมูลอาชีพในงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียน	90
17	ความร่วมมือระหว่างงานแนะแนวและห้องสมุดโรงเรียนในการจัดเก็บและ บริการข้อมูลอาชีพ	92
18	ทัศนคติเกี่ยวกับห้องสมุดอาชีพและการจัดตั้ง	96
19	ความเห็นสมควรจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป จำแนกตาม กลุ่มผู้ตอบ	99
20	ความต้องการและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ จำแนกตามกลุ่ม ผู้ตอบ	100

21	ความต้องการและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพ จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน	101
22	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานศึกษาแต่ละขนาด จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	103
23	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานการศึกษานอกระบบของห้องสมุดอาชีพ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	105
24	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานประกอบการ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	107
25	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานบริการ จำแนกตามกลุ่ม ผู้ตอบ	109
26	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานประกอบการของห้องสมุดอาชีพ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	112
27	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานการศึกษานอกระบบและการจัดเก็บวัสดุ เกี่ยวกับอาชีพ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	114
28	ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งห้องสมุดอาชีพในสถานการบริการและกิจกรรมของ ห้องสมุดอาชีพ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	116
29	การคาดคะเนปัญหาและอุปสรรคในสถานอาชีวศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ ...	119
30	การคาดคะเนปัญหาและอุปสรรคในสถานบริการ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ	121
31	การคาดคะเนปัญหาและอุปสรรคในสถานประกอบการและสถานอื่น ๆ จำแนกตาม กลุ่มผู้ตอบ	124

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพห้องสมุดอาเซียนแบบที่ 1 เสนอโดยฉวีเมอรรัตน์	32
2	ภาพห้องสมุดอาเซียนแบบที่ 2 เสนอโดยฉวีเมอรรัตน์	33
3	ภาพห้องสมุดอาเซียนเสนอโดยนวลศิริ เป่าโรหิตย์	34

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย